

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

โครงการจัดทำพื้ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน

เอกสารประกอบการประชุมพื้ น้ำ ครั้งที่ 1
การประชุมปฐมนิเทศ

สิงหาคม 2564

เสนอโดย

บริษัท เอ กรุ๊ป คอนซัลแตนท์ จำกัด

บริษัท วายพี คอนซัลแตนท์ จำกัด

บริษัท พีซีเค อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

เอกสารประชุม

เอกสารประกอบการประชุมปฐมนิเทศ โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

1 ความเป็นมาของโครงการ

ระบบเส้นทางน้ำ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยเป็นเส้นการกระจายน้ำไปยังส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่เพื่อเป็นต้นทุนสำหรับการอุปโภค บริโภค เกษตรกรรม เป็นแหล่งอาหารแบบพอเพียงตามวิถีธรรมชาติ และแหล่งผลิตพลังงานทดแทน รวมทั้งเป็นเส้นทางการระบายน้ำในฤดูน้ำหลาก และเส้นทางคมนาคมเพื่อการสัญจรทางน้ำ

ประเทศไทยมีระบบเส้นทางน้ำต่อเนื่องตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งหมายรวมถึงพื้นที่ลำน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก และพื้นที่ลุ่มต่ำสองฝั่งลำน้ำ แต่เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้มีความต้องการใช้พื้นที่เพื่อกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งการอยู่อาศัย การท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ส่งผลให้เกิดการรุกร้ำพื้นที่ป่าไม้ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่มีความสำคัญในการเก็บกักและชะลอปริมาณน้ำหลาก การรุกร้ำพื้นที่ลำน้ำ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางน้ำหลาก และพื้นที่ลุ่มต่ำสองฝั่งลำน้ำในลักษณะที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาโครงการหรือระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนในลักษณะกีดขวางการไหลของน้ำ ทำให้ระบบเส้นทางน้ำทรุดโทรม ตื้นเขิน และขีดความสามารถของทางน้ำลดลงอย่างต่อเนื่อง จนเกิดปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัยในช่วงฤดูฝน ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่และทรัพย์สินของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ทางน้ำที่ผ่านมา ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ประสบปัญหาด้านอุทกภัยเป็นประจำเนื่องจาก ปริมาณฝนตกหนักในพื้นที่ แหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ไม่เพียงพอ มีการเข้าครอบครองแหล่งน้ำสาธารณะและพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ทำให้ขาดพื้นที่ป่าดูดซับน้ำ หรือชะลอน้ำหลาก ตลอดจนความสามารถในการระบายน้ำของลำน้ำลดต่ำลง การก่อสร้างสิ่งกีดขวางในเขตทางน้ำหลาก ลำน้ำตื้นเขินเนื่องจากการตกตะกอนในลำน้ำ รวมทั้งอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุนสูง

ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น จึงต้องมีการจัดการระบบเส้นทางน้ำ โดยระบบเส้นทางน้ำนี้เรียกว่า “ผังน้ำ” เพื่อกำหนดขอบเขตเส้นทางน้ำ อนุรักษ์ลำน้ำ และแจ้งให้ประชาชนทราบถึงพื้นที่เสี่ยงเกิดอุทกภัยระดับต่าง ๆ และการใช้ประโยชน์ที่ดินในระบบทางน้ำเพื่อไม่ให้เกิดอันตรายและความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือสิ่งกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง

ต่อมา เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2561 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2562 เป็นต้นไป โดยในบทเฉพาะกาล มาตรา 103 ได้บัญญัติไว้ว่า “ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานจัดทำผังน้ำและรายการประกอบผังน้ำ เสนอ กนช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา” หมายความว่า สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติจะเป็นผู้ดำเนินการจัดทำผังน้ำและนำเสนอต่อคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

สำหรับพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 ได้กล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผิวน้ำดังนี้

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ “ผิวน้ำ” หมายความว่า แผนที่หรือแผนผังแสดงระบบทางน้ำที่มีน้ำไหลผ่าน ซึ่งเชื่อมโยงกันตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงทางออกสู่พื้นที่แหล่งน้ำ ทะเล หรือทางออกทางน้ำระหว่างประเทศ ซึ่งระบบทางน้ำดังกล่าวครอบคลุมทั้งแม่น้ำ ลำคลอง ห้วย หนอง บึง กุด ป่าบึง ป่าทาม พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่แหล่งกักเก็บน้ำ พื้นที่ทางน้ำหลาก พื้นที่น้ำนอง พื้นที่ลุ่มต่ำ ทางน้ำหรือพื้นที่อื่นใดที่มีลักษณะทำนองเดียวกันไม่ว่าจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้น โดยทางน้ำดังกล่าวอาจมีน้ำไหลผ่านตลอดทั้งปีหรือบางช่วงเวลาก็ได้

มาตรา 17 กนช. มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบูรณาการเกี่ยวกับการใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำให้เกิดความเป็นเอกภาพ รวมทั้งให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(5) พิจารณาและให้ความเห็นชอบผิวน้ำที่สำนักงานเสนอ และประกาศกำหนดผิวน้ำในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 23 ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของ กนช. โดยให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(3) จัดทำผิวน้ำเสนอ กนช. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา 17 (5)

การจัดทำผิวน้ำตาม (3) ต้องจัดให้มีรายการประกอบผิวน้ำเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของผิวน้ำ และรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในผิวน้ำ ทั้งนี้ การจัดทำผิวน้ำต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการลุ่มน้ำ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม

มาตรา 56 เมื่อมีการประกาศผิวน้ำในราชกิจจานุเบกษามาตรา 17 (5) แล้ว การใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในระบบทางน้ำตามผิวน้ำจะต้องไม่ก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนทางน้ำหรือกระแสน้ำหรือสิ่งกีดขวางการไหลของน้ำในระบบทางน้ำ อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม

โดยเจตนารมณ์ของผิวน้ำเป็นการกำหนดพื้นที่น้ำหลากหรือพื้นที่ทางน้ำหลากเพื่อสงวนรักษาการระบายน้ำ เพื่อให้การบริหารทรัพยากรน้ำของประเทศเกิดเอกภาพอย่างเป็นระบบ และใช้เป็นเกณฑ์การออกแบบประเภทอาคารที่เกี่ยวข้องกับการระบายน้ำตามรอบปีการเกิดซ้ำต่าง ๆ ของหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องมีการวางผิวน้ำและทิศทางการไหลของทางน้ำทั้งระบบขึ้นมาก่อน ซึ่งการวางผิวน้ำดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย แผนแม่บท และแผนยุทธศาสตร์ เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรน้ำ อีกทั้งผิวน้ำดังกล่าว จะนำไปเชื่อมโยงกับผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง สำหรับใช้เป็นกรอบในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำในภาพรวมของประเทศ ให้เกิดการประสานสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบต่อไปได้

ดังนั้น สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) จึงจำเป็นต้องจัดทำผิวน้ำให้ครอบคลุมทุกกลุ่มน้ำ และรายการประกอบผิวน้ำ ให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 และเสนอคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) พิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ การวิเคราะห์ และการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบนตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561
- 2) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการใช้ประโยชน์ที่ดินที่อยู่ในระบบทางน้ำตามผังน้ำ
- 3) เพื่อใช้ข้อมูลผังน้ำประกอบการสนับสนุนแผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำท่วม รวมถึงการจัดสรร การใช้ การพัฒนา การบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำในเขตลุ่มน้ำ
- 4) เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับผังน้ำ ให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

3 วัตถุประสงค์ของการปฐมนิเทศ

- 1) เพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ ระยะเวลาการศึกษาโครงการ พื้นที่ศึกษา และขอบเขตการศึกษา แนวคิดในการศึกษาการจัดทำผังน้ำให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ
- 2) เพื่อให้ทราบแนวทางการจัดทำผังน้ำตลอดจนรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ ระบบทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อไป
- 3) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ ตลอดจนสภาพปัญหา ข้อวิตกกังวลในพื้นที่ต่อการพัฒนาโครงการจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมกับโครงการต่อไป

4 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 เห็นชอบพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564 ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 9 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพื้นที่บางส่วนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตรัง กระบี่ ระนอง พังงา และพัทลุง ดังแสดงในรูปที่ 4-1

5 สภาพพื้นที่และสภาพปัญหา

สภาพพื้นที่

ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบนมีพื้นที่ประมาณ 29,612.963 ตร.กม. ครอบคลุมพื้นที่ 9 จังหวัด 66 อำเภอ 399 ตำบล ประกอบด้วยพื้นที่เกือบทั้งจังหวัดจำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพื้นที่บางส่วนของจังหวัด จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ ตรัง กระบี่ ระนอง พังงา และพัทลุง มีแม่น้ำสายหลักที่สำคัญ อาทิ แม่น้ำตาปี คลองจันดี คลองสินปุน คลองพระแสง แม่น้ำพุมดวง คลองท่าตะเภา คลองชุมพร คลองสวี-ตะโก คลองหลังสวน คลองละแม คลองมิน แม่น้ำปากพนัง คลองกลาย คลองท่าดี คลองชะเมา และมีเขื่อนขนาดใหญ่ที่สำคัญ คือ เขื่อนรัชชประภา ขนาดความจุ 5,639 ล้าน ลบ.ม.

ประชากร

มีจำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำ รวม 3,342,772 คน โดยมีการกระจายตัวในเขตจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้ จังหวัดชุมพร ร้อยละ 15 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 32 จังหวัดนครศรีธรรมราช ร้อยละ 45 และจังหวัดอื่น ๆ ร้อยละ 8 ของจำนวนประชากรในพื้นที่ลุ่มน้ำ

อุตุนิยมวิทยาและอุทกวิทยา

ปริมาณฝน : ในลุ่มน้ำมีปริมาณฝนเฉลี่ยรายปี 2,310 มิลลิเมตร มีปริมาณฝนสูงสุดในปี 2560 และมีปริมาณฝนต่ำสุดในปี 2548 โดยมีฝนตกหนักในช่วงเดือนพฤษภาคม - ธันวาคม ซึ่งปริมาณฝนในฤดูฝน (พฤษภาคม - ธันวาคม) คิดเป็นร้อยละ 84 ของปริมาณฝนทั้งปี และมีปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีในบริเวณพื้นที่ฝั่งทะเลอันดามันมากกว่าพื้นที่ฝั่งอ่าวไทย

ปริมาณน้ำท่า : ในลุ่มน้ำมีปริมาณน้ำท่ารายปี 25,058.8 ล้าน ลบ.ม./ปี ปริมาณน้ำท่ารายปีเฉลี่ยต่อพื้นที่ 27.23 ลิตร/วิ./ตร.กม โดยมีปริมาณน้ำท่าสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม มีปริมาณน้ำท่าในฤดูฝน (พฤษภาคม - ธันวาคม) คิดเป็นร้อยละ 87 ของปริมาณน้ำท่าทั้งปี

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน มีพื้นที่ 18,508,102 ไร่ สามารถจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน คิดเป็น พื้นที่เกษตรกรรม ร้อยละ 65 ซึ่งมีพืชสำคัญ ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน กาแฟ ทุเรียน มะพร้าว มังคุด เป็นต้น พื้นที่ป่าไม้ ร้อยละ 27 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง ร้อยละ 4 พื้นที่แหล่งน้ำ ร้อยละ 2 และพื้นที่อื่น ๆ ร้อยละ 2 ของพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ดังแสดงในรูปที่ 5-1

สภาพปัญหาด้านน้ำท่วม

สภาพปัญหาด้านน้ำท่วมของพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของน้ำท่วมขังในพื้นที่ลุ่มซึ่งมีทั้งพื้นที่การเกษตร ที่อยู่อาศัยและพาณิชยกรรม สาเหตุหลักเกิดจากฝนตกหนักในพื้นที่ ทำให้ปริมาณน้ำหลากจำนวนมากไหลมารวมกันที่บริเวณปากแม่น้ำก่อนไหลลงทะเล โดยที่บริเวณนี้มีคูคลองอยู่เป็นจำนวนมาก ปริมาณน้ำส่วนหนึ่งจะเอ่อล้นเข้าไปตามคูคลองต่าง ๆ เมื่อระดับน้ำในลำน้ำสูงขึ้น ประจวบกับเวลาที่น้ำทะเลหนุนสูงด้วย ก็จะเกิดปัญหาเพิ่มมากยิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าปัญหาน้ำท่วมในเขตพื้นที่นี้เป็นปัญหาการระบายน้ำและปัญหาของน้ำทะเลหนุน จากข้อมูลของสำนักพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา ปี พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ.2562 มีพื้นที่น้ำท่วมในจังหวัดชุมพรบริเวณคลองชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานีบริเวณแม่น้ำพุมดวง แม่น้ำตาปี คลองสินปุน คลองอิปัน และจังหวัดนครศรีธรรมราช บริเวณแม่น้ำปากพนัง คลองหัวไทร คลองชะเมา คลองเสาชิง ซึ่งจังหวัดนครศรีธรรมราชมีพื้นที่น้ำท่วมมากที่สุด และเมื่อปี พ.ศ.2560 เป็นปีที่เกิดน้ำท่วมครอบคลุมพื้นที่มากที่สุดในรอบ 10 ปี สภาพน้ำท่วมในพื้นที่ลุ่มน้ำแสดงในรูปที่ 5-2

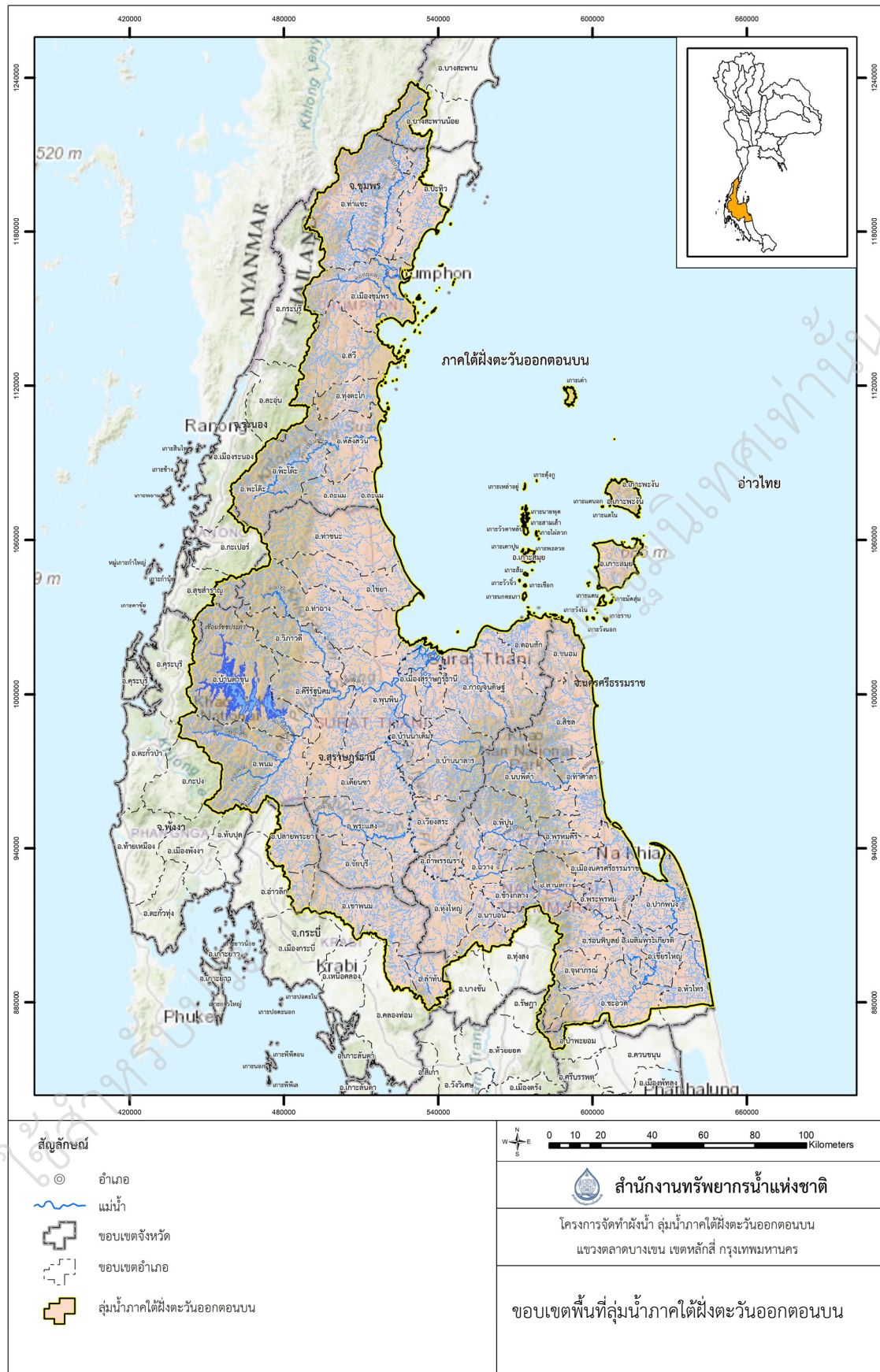
สภาพปัญหาด้านภัยแล้ง

สภาพปัญหาด้านภัยแล้งของลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ยังคงมีหมู่บ้านที่มีปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูกค่อนข้างมาก ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลจากกรมการพัฒนาชุมชนที่มีการเก็บข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค) ปี 2562 พบว่ามีหมู่บ้านที่ไม่มีแหล่งน้ำสำหรับการเพาะปลูกจำนวน 153 หมู่บ้าน

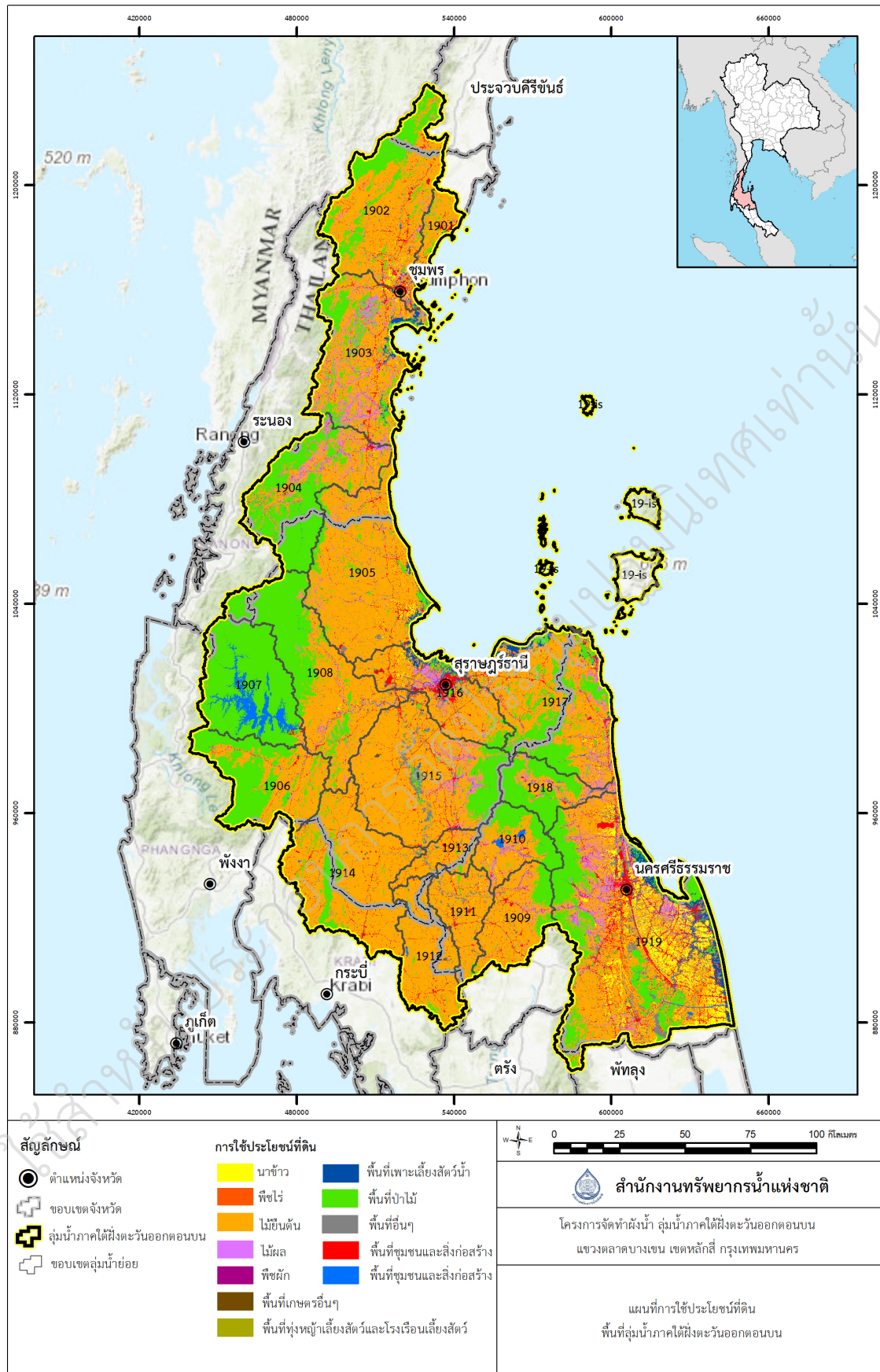

แหล่งน้ำไม่เพียงพอสำหรับการเพาะปลูก จำนวน 178 หมู่บ้าน และหมู่บ้านที่มีแหล่งน้ำเพียงพอเฉพาะฤดูฝน จำนวน 1,076 หมู่บ้าน ซึ่งหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูก จังหวัดชุมพร ได้แก่ หมู่บ้านในบริเวณ อำเภอเมืองชุมพร อำเภอท่าชนะ อำเภอสวี อำเภอละแม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ หมู่บ้านในบริเวณอำเภอบ้านนาสาร อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอดอนสัก อำเภอพระแสง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ หมู่บ้านในบริเวณ อำเภอขนอม อำเภอลิขิต อำเภอท่าศาลา อำเภอพรหมคีรี อำเภอลานสกา อำเภอรัตนพิบูลย์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอปากพนัง อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร

ดังแสดงในรูปที่ 5-3

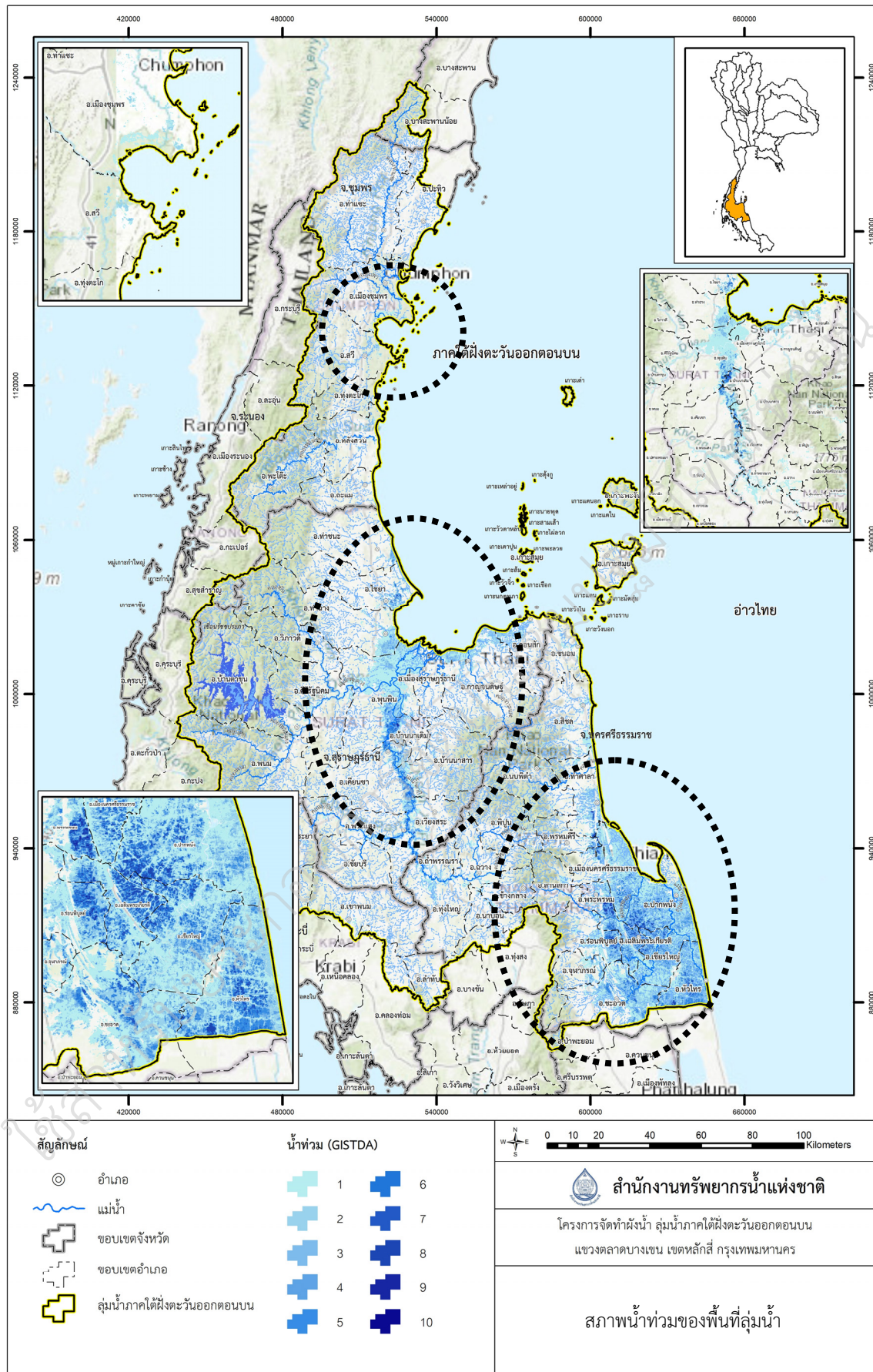

รูปที่ 4-1 ขอบเขตพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน

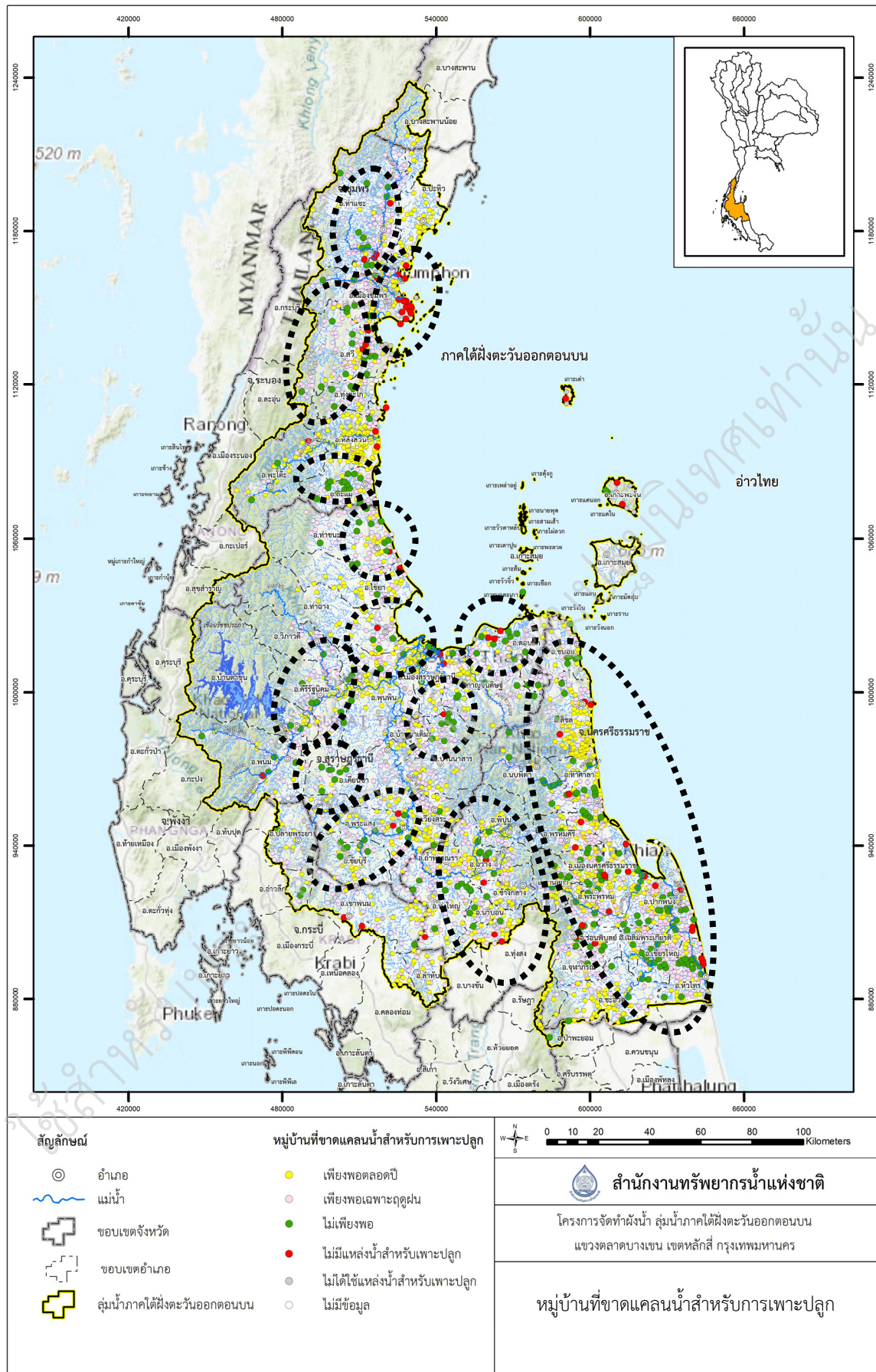
ที่มา : ข้อมูลแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน มาตราส่วน 1 : 25,000 (กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.2561)

รูปที่ 5-1 การใช้ประโยชน์ที่ดินในลุ่มน้ำ

ที่มา : สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (พ.ศ. 2553-2562)

รูปที่ 5-2 สภาพน้ำท่วมของพื้นที่ลุ่มน้ำ

ที่มา : กชช. 2ค ปี 2562

รูปที่ 5-3 หมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูก

6 แนวทางการศึกษา

การศึกษาเพื่อจัดทำผังน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน ที่ปรึกษาจะดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนและกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม โดยการศึกษาเป็นไปตาม รายงานการศึกษาจัดทำแผนหลักการจัดทำผังน้ำ พ.ศ. 2562 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ โดยมีแนวทางการศึกษาดังแสดงในรูปที่ 6-1

การขอความร่วมมือ

- 1) การอนุเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับน้ำท่วมและภัยแล้ง
- 2) การสำรวจพื้นที่ ได้แก่
 - 2.1) การสำรวจรูปตัดขวางและสิ่งกีดขวางลำน้ำ
 - 2.2) การสำรวจค่าระดับน้ำท่วมในอดีต (Flood Mark)
 - 2.3) การสำรวจความลึกแหล่งน้ำ ในระยะ 2 กิโลเมตร
 - 2.4) การสำรวจภาพถ่ายทางอากาศ
- 3) การเข้าร่วมรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อห่วงกังวลต่อการจัดทำผังน้ำ ซึ่งการจัดกิจกรรมดังกล่าวประกอบด้วยการประชุม 4 ครั้ง ได้แก่ การจัดประชุมผังน้ำครั้งที่ 1 (การประชุมปฐมนิเทศ) การจัดประชุมผังน้ำครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 เป็นการประชุมระดับลุ่มน้ำสาขา และการจัดประชุมผังน้ำครั้งที่ 4 (การประชุมปัจฉิมนิเทศ) เป็นการประชุมระดับลุ่มน้ำ

7 ผลลัพธ์การศึกษา

ผลลัพธ์การศึกษาของโครงการจัดทำผังน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบนจะออกมาในรูปแบบแผนที่ แผนที่ และรายการประกอบผัง โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนที่ แผนที่

- 1) แผนที่แสดงขอบเขตผังน้ำลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน และระบบทางน้ำ
- 2) แผนที่แสดงผังน้ำ
- 3) แผนที่แสดงพื้นที่ป่าและพื้นที่ชุ่มน้ำ
- 4) แผนที่แสดงความจุลำน้ำ และพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม
- 5) แผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมที่คาบอุบัติ 2 ปี
- 6) แผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมที่คาบอุบัติ 5 ปี
- 7) แผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมที่คาบอุบัติ 10 ปี
- 8) แผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมที่คาบอุบัติ 25 ปี
- 9) แผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมที่คาบอุบัติ 50 ปี
- 10) แผนที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมที่คาบอุบัติ 100 ปี
- 11) ผังระบบระบายน้ำ (ในรูปแบบของไดอะแกรม)

- 12)แผนที่แสดงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรมในช่วงฤดูแล้ง
- 13)แผนที่แสดงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทานในช่วงฤดูแล้ง
- 14)แผนผังแสดงข้อมูลการบริหารจัดการน้ำช่วงฤดูแล้ง

*แผนที่ แผนที่ 1 – 3 มีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษา

**แผนที่ แผนที่ 4 – 14 ข้อมูลสนับสนุน (ไม่มีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษา)

รายการประกอบผัง

หมวด 1 วัตถุประสงค์ในการวางแผนและจัดทำผังน้ำ

หมวด 2 แผนผังและข้อกำหนด

ส่วนที่ 1 แผนที่แสดงขอบเขตผังน้ำและระบบทางน้ำ

ส่วนที่ 2 แผนผังแสดงผังน้ำ

ส่วนที่ 3 แผนที่แสดงพื้นที่ป่า และพื้นที่ชุ่มน้ำ

ส่วนที่ 4 แผนที่แสดงขอบเขตผังน้ำ และระบบทางน้ำ

ส่วนที่ 5 แผนที่แสดงความจุลำนํ้าและพื้นที่นํ้าท่วมที่ คาบอุบัติต่าง ๆ

ส่วนที่ 6 แผนที่แสดงพื้นที่นํ้าท่วมที่คาบอุบัติ 2 5 10 25 50 และ 100 ปี

ส่วนที่ 7 ผังระบบระบายน้ำ

*ส่วนที่ 1 – 3 มีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษา

**ส่วนที่ 4 – 7 ข้อมูลสนับสนุน (ไม่มีการประกาศผังน้ำในราชกิจจานุเบกษา)

8 แนวทางการนำผังน้ำไปใช้ประโยชน์

● ภาคเอกชนและประชาชน

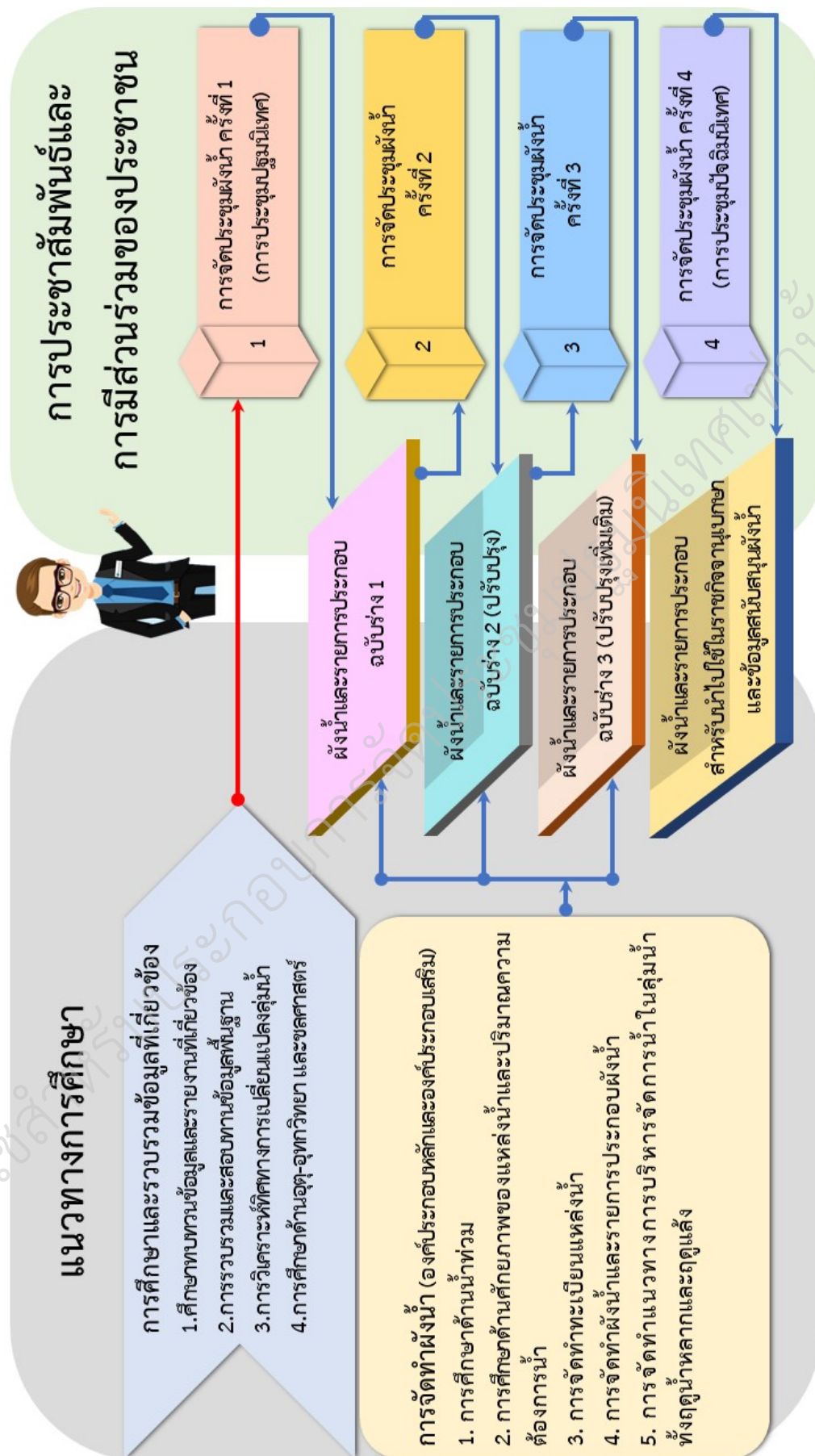
ทราบถึงระดับความเสี่ยงของการเกิดน้ำท่วมและภัยแล้ง เพื่อเตรียมพร้อม การวางแผนป้องกัน และเพื่อประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ

● ภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ

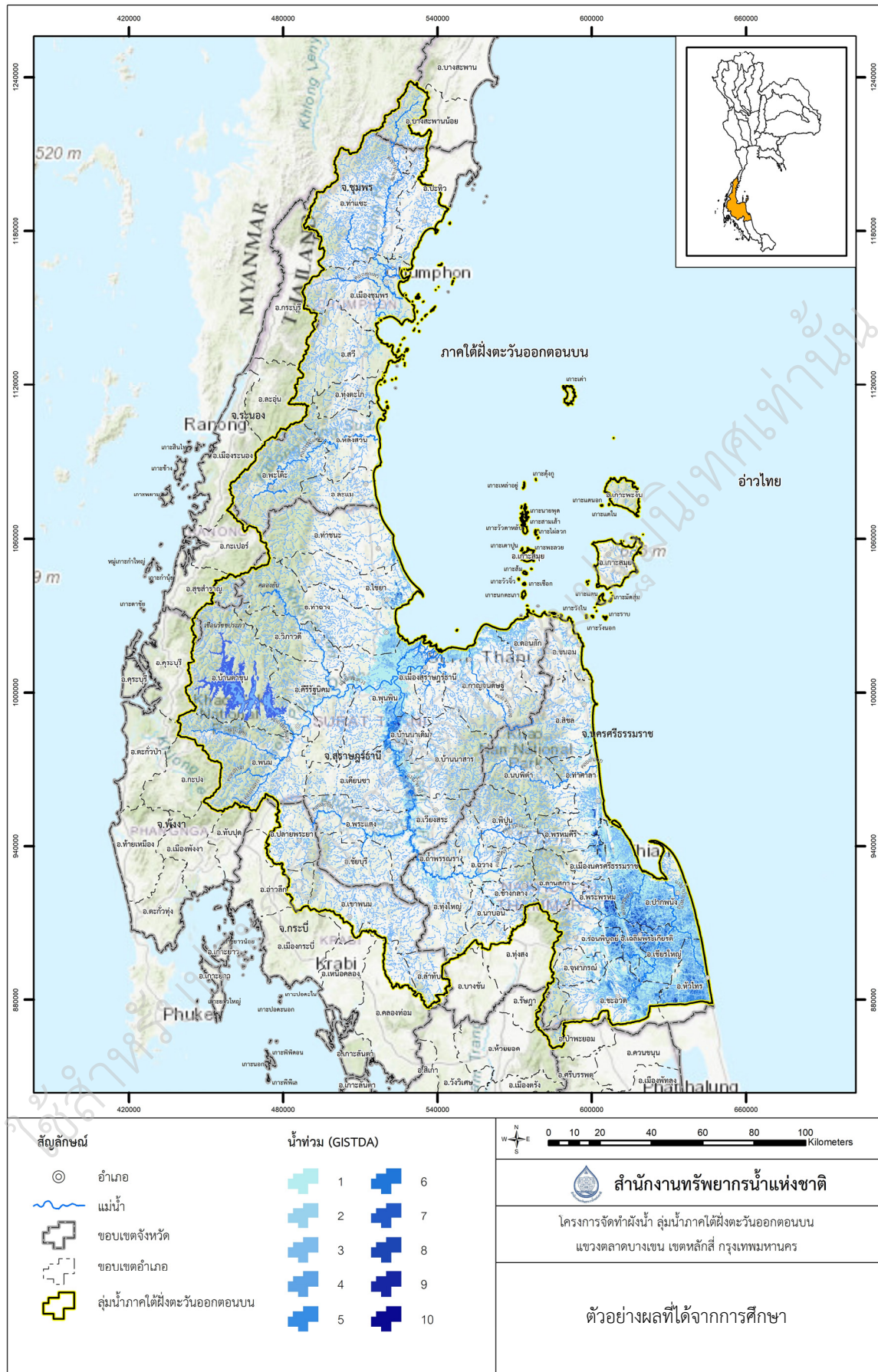
ระดับนโยบาย ใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย กำหนดยุทธศาสตร์พัฒนา แนวทางการจัดการพื้นที่ แนวทางการจัดการน้ำ เพื่อเตรียมรับมือการเกิดน้ำท่วมและภัยแล้ง

ระดับปฏิบัติการ ใช้ประกอบการตัดสินใจในการออกข้อกำหนดในการใช้ที่ดิน การพิจารณาอนุญาตก่อสร้างสิ่งก่อสร้างหรือโครงสร้างพื้นฐานที่ก่อสร้างในทางน้ำ และมาตรการในการช่วยเหลือหรือบรรเทาต้านน้ำท่วมและภัยแล้งในพื้นที่

ตัวอย่างผลที่ได้จากการศึกษาแสดงในรูปที่ 8-1 ถึง รูปที่ 8.3

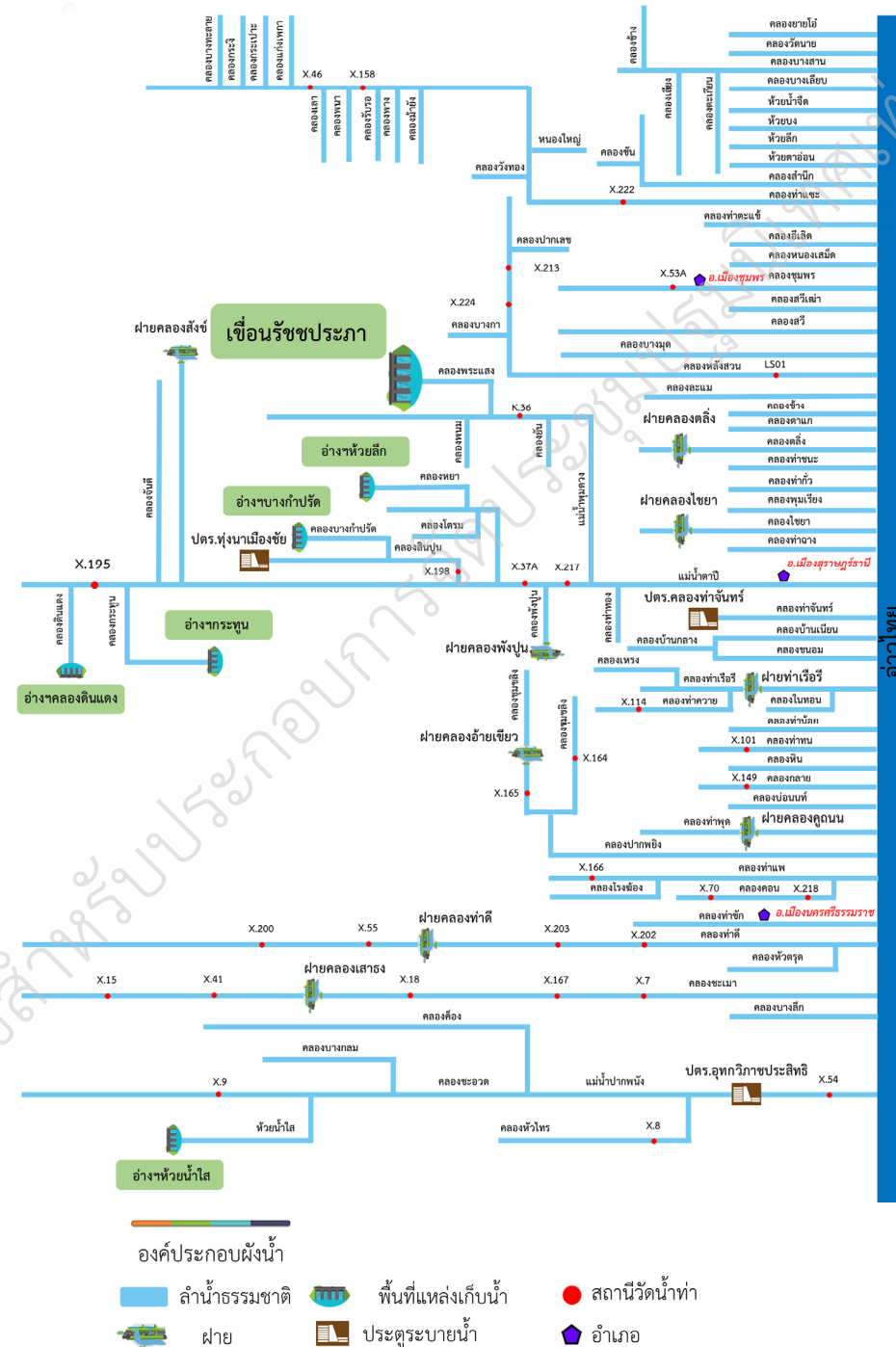
รูปที่ 6-1 แนวทางการศึกษา

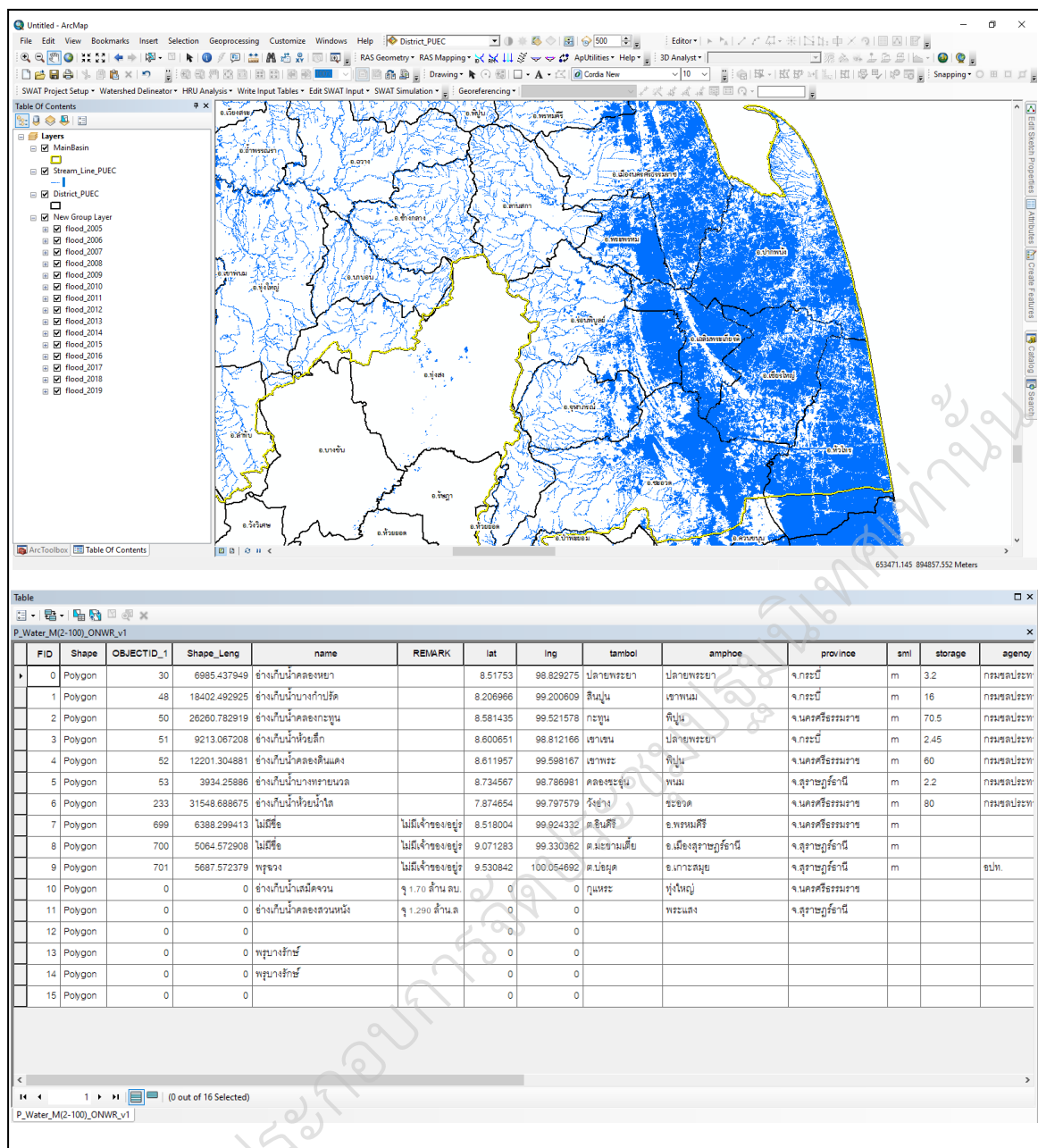
รูปที่ 8.1 ตัวอย่างผลที่ได้จากการศึกษา

โครงการจัดทำผังน้ำ ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน

แผนผังลำน้ำในปัจจุบัน

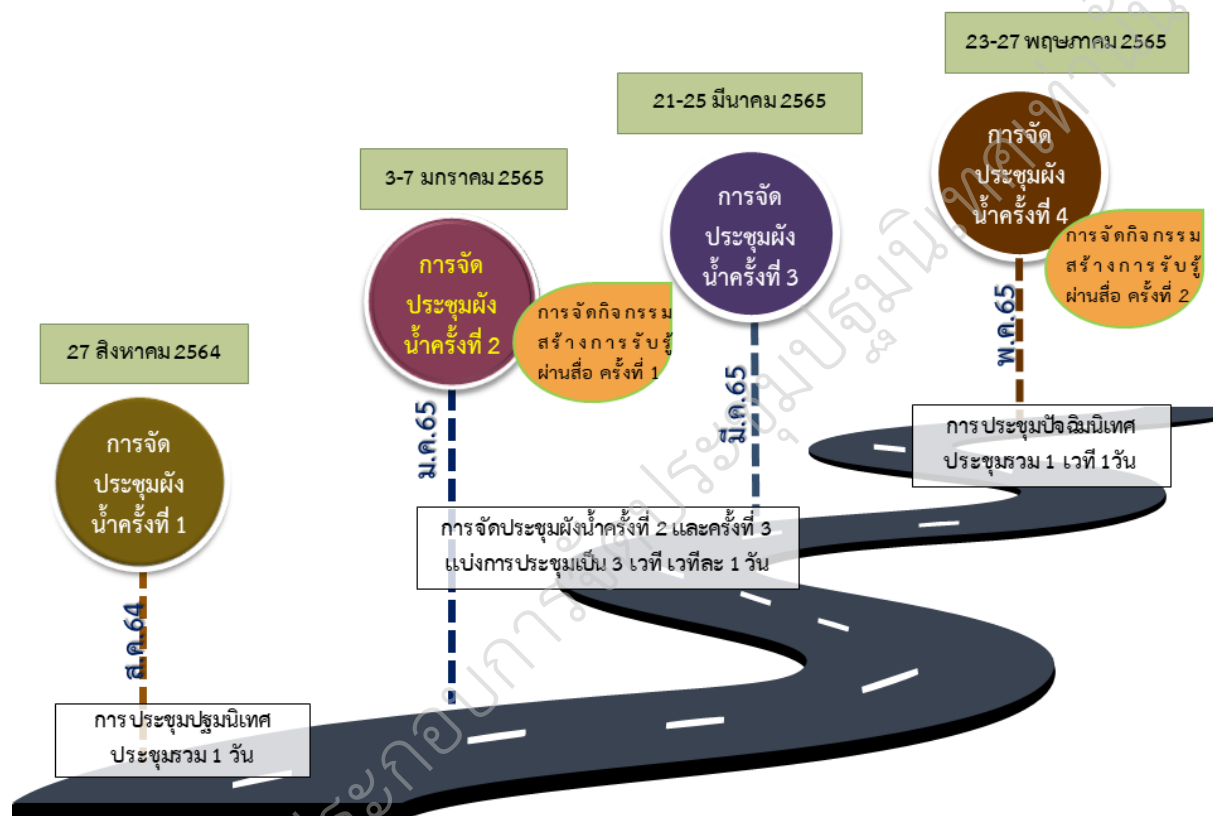
รูปที่ 8.2 ตัวอย่างผลที่ได้จากการศึกษา

รูปที่ 8-3 ตัวอย่างผลที่ได้จากการศึกษา

9 การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการศึกษาโครงการ ซึ่งต้องดำเนินการตลอดระยะโครงการ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบถึงความจำเป็น ความสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษาโครงการ เป็นช่องทางระดมความคิดเห็น และนำเสนอผลการศึกษาโครงการ โดยสรุปแผนการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังรูปที่ 9-1 และมีเป้าหมายผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 8 กลุ่ม ดังแสดง ในตารางที่ 9-1

รูปที่ 9-1 แผนการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว ประกอบด้วยการประชุม 4 ครั้ง ได้แก่ การจัดการประชุมฝั่งน้ำครั้งที่ 1 (การประชุมปฐมนิเทศ) และการจัดการประชุมฝั่งน้ำครั้งที่ 4 (การประชุมปัจฉิมนิเทศ) เป็นการประชุมระดับกลุ่มน้ำ โดยมีจัดการประชุม 1 เวที และการจัดการประชุมฝั่งน้ำครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 เป็นการประชุมระดับกลุ่มน้ำสาขา โดยการประชุมแบ่งเป็น 3 เวที โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดการประชุมฝั่งน้ำในแต่ละครั้ง ดังนี้

เวทีที่ 1	ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์
เวทีที่ 2	สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา
เวทีที่ 3	นครศรีธรรมราช กระบี่ ตรัง พัทลุง

ตารางที่ 9-1 กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง		บทบาท/ความสำคัญ
1.	กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการโดยตรง ทั้งทางบวกและทางลบ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ผิวน้ำ (ชุมชนชนบท ชุมชนเมือง ผู้ประกอบการต่าง ๆ)	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทน้อย/ความสำคัญสูง
2.	กลุ่มองค์กร สถาบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
2.1	สำนักงานคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ – เจ้าของโครงการ (สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ภาค 4)	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
2.2	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายปกครอง - เป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับและใกล้ชิดกับประชาชน	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
2.3	หน่วยงานผู้ใช้อำนาจอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ผิวน้ำ เช่น กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย กรมเจ้าท่า กระทรวงคมนาคม	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
2.4	หน่วยงานผู้พัฒนาสาธารณูปโภค ในเขตผิวน้ำ เช่น กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท การรถไฟแห่งประเทศไทย กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ การประปาส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เป็นต้น	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
2.5	หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศิลปากร กรมเจ้าท่า กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กรมป่าไม้ กรมที่ดิน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
2.6	หน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน เช่น หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรม กลุ่มท่องเที่ยว ชมรมธุรกิจต่าง ๆ เป็นต้น	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
3.	คณะกรรมการลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำ - ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของภาคประชาชนและภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของผู้บริหารจัดการน้ำและผู้ใช้	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
4.	สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย - เข้าถึงประชาชนมีบทบาทในการปลูกฝังทัศนคติต่อโครงการ	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
5.	องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มประชาสังคม เช่น เครือข่ายพิทักษ์ลุ่มน้ำตาปี-พุมดวง เครือข่ายลุ่มน้ำคลองยัน เครือข่ายลุ่มน้ำคลองกลาย เครือข่ายจัดการภัยพิบัติลุ่มน้ำหลังสวน กลุ่มลุ่มน้ำท่าแซะ กลุ่มอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำป่าพรุควนเคร็ง เป็นต้น มีบทบาทต่อการแสดงความคิดเห็นในโครงการที่จะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จาริต ชุมชน	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูง/ความสำคัญสูง
6.	สื่อมวลชน -สื่อกลางมีอิทธิพลต่อความคิด สร้างกระแสได้	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทปานกลาง/ความสำคัญสูง
7.	ประชาชนทั่วไปที่สนใจ -เป็นผู้สนใจและสามารถให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ เป็นการเพิ่มมุมมองแก่โครงการ	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทน้อย/ความสำคัญปานกลาง
8.	อื่นๆ -เช่น นักลงทุน ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจขนส่ง ที่มาใช้นิคมบุคคล	จัดเป็นกลุ่มที่มีบทบาทน้อย/ความสำคัญปานกลาง

การจัดประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 1 (การประชุมปฐมนิเทศ)

วัตถุประสงค์

- เพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นมาของโครงการ วัตถุประสงค์ ระยะเวลาการศึกษาโครงการ พื้นที่ศึกษา และขอบเขตการศึกษา แนวคิดในการศึกษาการจัดทำผังน้ำให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ
- เพื่อให้ทราบแนวทางการจัดทำผังน้ำตลอดจนรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ ระบบทางน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออกตอนบน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อไป
- เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ ตลอดจนสภาพปัญหา ข้อจำกัดกีดขวางในพื้นที่ต่อการพัฒนาโครงการจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมกับโครงการต่อไป

การจัดประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 2

วัตถุประสงค์

- เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดทำร่างผังน้ำ และร่างผังน้ำให้กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและร่วมพิจารณา
- เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมต่อร่างผังน้ำที่นำเสนอ
- เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างผังน้ำตลอดจนข้อห่วงกังวล ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง

การจัดประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 3

วัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอร่างการจัดทำผังน้ำที่ดำเนินการหลังจากการพิจารณาปรับปรุงในการความคิดเห็นจากการประชุมผังน้ำครั้งที่ 2 รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การจัดประชุมผังน้ำ ครั้งที่ 4 (การประชุมปัจฉิมนิเทศ)

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ร่วมตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล
- เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ผังน้ำมีการเตรียมความพร้อมในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินในระบบทางน้ำของผังน้ำ เพื่อช่วยลดความเสียหายของชีวิตและทรัพย์สินจากภาวะน้ำท่วม
- เพื่อชี้แจงผังน้ำและข้อเสนอแนะการใช้ประโยชน์ที่ดินแก่หน่วยงานผู้มีอำนาจอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ลุ่มน้ำ

10 ระยะเวลาการดำเนินการและแผนการดำเนินงานโครงการ

ระยะเวลาการดำเนินการมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 10-1 ถึง ตารางที่ 10-2

ตารางที่ 10-1 แผนการดำเนินงานโครงการ

[illegible]

ตารางที่ 10-2 แผนการดำเนินงานในพื้นที่ศึกษา

ที่	รายการ	2564										2565						
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	
1	การสำรวจภาคสนาม (พื้นที่น้ำท่วม/พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง/ติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)				↕						↕							
2	การประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน																	
2.1	การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครั้งที่ 1 (การประชุมปฐมนิเทศ)			↕														
2.2	การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครั้งที่ 2								↕									
2.3	การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครั้งที่ 3										↕							
2.4	การจัดประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครั้งที่ 4 (การประชุมปัจฉิมนิเทศ)												↕					
2.5	การจัดกิจกรรมการสร้างการรับรู้ผ่านสื่อ ครั้งที่ 1										↕							
2.6	การจัดกิจกรรมการสร้างการรับรู้ผ่านสื่อ ครั้งที่ 2														↕			
3	การสำรวจภูมิประเทศ																	
3.1	สำรวจและจัดทำแผนที่ฐาน		↕															
3.2	สำรวจจุดตัดขวางและสิ่งกีดขวางลำน้ำ		↕															
3.3	สำรวจค่าระดับน้ำท่วมในอดีต																	
3.4	สำรวจความลึกแหล่งน้ำ																	
3.5	สำรวจถ้ำยาวทางอากาศ																	

11 ติดต่อสอบถาม

ผู้จัดการโครงการ	: นายไสว	อมรวงศ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการอุทกภัยและการป้องกันน้ำท่วม	: ดร.ยิ่งปลิว	ศุภกิตติวงศ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม	: นางดวงมาศ	นิยมชาติ

1) บริษัท เอ กรุ๊ป คอนซัลแตนท์ จำกัด

1111/121 ถนนลาดพร้าว แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2513-8891-4 โทรสาร 0-2513-8268

2) บริษัท วาย พี คอนซัลแตนท์ จำกัด

26 หมู่บ้าน ณ สยาม พาร์ค ซอยกรุงเทพมหานคร 6 ตำบลบางเขน อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
11000 โทรศัพท์ 0-2965-1201-3 โทรสาร 0-2965-1204

3) บริษัท พีซีบีเค อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

518/3 อาคารณีนยาเซ็นเตอร์ นอร์ ชั้น 6 ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
10300 โทรศัพท์ 0-2251-8802, 0-2254-8382 โทรสาร 0-2253-7369

เอกสารประชุม

ไลน์กลุ่มโครงการ

Facebook Fanpage